

Праведник народів світу

(до 160-річчя від дня народження предстоятеля
Української греко-католицької церкви, митрополита Галицького,
архієпископа Львівського, графа Андрея Шептицького)

Він усе своє життя працював над єдністю
українського народу, який тоді був поділений
кордонами між різними імперіями.

Працював і молився за єдність Української
Церкви, бо був переконаний, що без церковної
єдності неможливо досягти єдності суспільної.

Він закликав своїх людей до чеснот, які сам
втілював у своєму житті.

Глава УГКЦ Блаженніший Святослав

29 липня 1865 року в селі Прилбичі Яворівського повіту Королівства Галичини та Володимирії Австрійської імперії (нині Яворівського району Львівської області) у родині давнього русинського (українського) роду графів Шептицьких народився третій син – Роман Марія Александер. Майбутній предстоятель Української греко-католицької церкви, митрополит Андрей став одним з найвизначніших провідників української церкви та національного руху першої половини ХХ століття. Його життєвий шлях, звершення та богоугодні справи були присвячені служінню українському народові та Церкві, освітній та меценатській діяльності.

Восени 1879 року, здобувши домашню освіту, Роман розпочав навчання в гімназії Святої Анни в місті Кракові. У 1883 році, вісімнадцятирічним юнаком, він вступив на військову службу, але вже в січні 1884 року, у зв'язку з хворобою, звільнився з неї і разом з родиною повернувся до Прилбичів.

Після одужання, наприкінці 1884 року, разом із братом Олександром вирушив до Німеччини, де вступив на юридичні студії в місті Бреслау (тепер Вроцлав). У другій половині 1887 року, після завершення університетських студій і за рекомендацією батька, ознайомився з колегією єзуїтів у Хирові,

далі – з життям насельників Добромильського монастиря, здійснив поїздку до Російської імперії, побувавши в Подільській губернії, Києві та Москві.

Для Романа 1888 рік став відправним для його довгого, благословенного служіння Церкві. У лютому цього року Шептицькі взяли участь у загальній аудієнції Папи Лева XIII.

Але, що ще важливіше, завдяки світським зв'язкам, суспільному становищу та зусиллям матері Романа – Софії – Папа Лев XIII удостоїв їх особистої аудієнції. Скориставшись нагодою, Роман попросив благословення вступити до Василіянського Чину.

Повернувшись до Кракова, Роман у травні 1888 року здобув ступінь доктора права. Літо 1888 року... Роман Марія Александер граф Шептицький, отримавши благословення від батьків – графа Яна та графині Софії, – у їхньому супроводі здійснив поїздку до Добромильського монастиря отців Василіян, де восени склав чернечі обітниці з іменем Андрей.

Наступні пів року, проживаючи в єзуїтському монастирі на площі Святої Варвари в місті Кракові, пройшов навчання на університетських курсах, вивчаючи богослов'я та філософію. У 1891 році удостоєний честі супроводжувати французького прелата до Герцогства Буковина, де ознайомився з життям і побутом буковинських старовірів.

Улітку 1892 року брат Андрей повернувся до Добромильського монастиря, а згодом у Кристинопільському монастирі прийняв рішення про присвячення себе Богові й склав вічні обітниці.

Того ж року єпископ Юліан Пелеш у Перемишлі рукопоکлав його на священника, і ієромонах Андрей звершив свою першу Божественну Літургію в рідному селі.

Період з 1892-го по 1899 рік, незважаючи на слабкий стан здоров'я, для Шептицького став часом нових призначень і починань: богословські студії в Кракові, служіння магістром у Добромильському монастирі, призначення ігуменом монастиря Святого Онуфрія у Львові, редакційне керівництво

журналом «Місіонар» – щомісячним бюлетенем «Апостольства молитви», викладання богослов'я в Кристинопільському монастирі.

З 1899 року Андрей Шептицький розпочав своє архіпастирське служіння як очільник Станиславівської єпархії. За 14 місяців свого єпископства у Станиславові Андрей Шептицький написав шість пастирських послань до духовенства й вірян, відвідав майже всі парафії. Примітно, що Шептицький, на відміну від багатьох інших ієрархів Греко-католицької церкви, у спілкуванні з вірянами використовував народну мову. Яскравим прикладом цього є послання до гуцулів «До моїх любих гуцулів», написане їхнім діалектом.

Західноукраїнський художник Юліан Макаревич з пошаною прийняв запрошення єпископа Андрея і доклав чимало творчих зусиль для оздоблення Станиславівської кафедри фресками у візантійському стилі.

Не залишав владика без уваги і молодь: за його клопотанням австрійський уряд виділив земельну ділянку і 300 тисяч крон для будівництва єпархіальної семінарії.

Після праведної кончини митрополита Юліана Сас-Куїловського, єпископ Андрей у 1900 році став митрополитом Галицьким. Інtronізація та урочистості відбулися в соборі Святого Юра у Львові.

Митрополит Андрей приділяв велику увагу питанню підготовки й виховання священників. Відразу після того, як він очолив кафедру, було заплановано й здійснено візит до Львівської семінарії з метою прийняття рішення про її реорганізацію. Надалі, у 1906–1907 роках було проведено організаційні заходи для відкриття єпархіальних семінарій у Станиславові та Перемишлі.

Окрім вирішення питань, пов'язаних з інспектуванням навчальних закладів, предстоятель приділяв особливу увагу найобдарованішим студентам. Завдяки своєму авторитету як у церковних, так і в світських колах, Шептицький, на основі домовленостей, скеровував студентів до найпрестижніших університетів Європи – у Рим, Інсбрук, Фрібур та Відень. Ця довготривала освітня ініціатива митрополита через десять років дала вагомі плоди: у церковному середовищі з'явилася достатня кількість освічених священників, що своєю чергою стало запорукою успішної проповіді Євангелія.

У центрі уваги предстоятеля постійно перебували питання розвитку українського богослов'я. Починаючи з 1923 року, він зробив практичні кроки для відкриття при Львівській семінарії Українського богословського товариства, а також заснування богословського журналу «Богословія».

Апогеєм цього напряму діяльності митрополита стали дві непересічні події для України: у 1929 році у Львові було відкрито Богословську академію для греко-католиків, а в 1939 році Шептицький заснував Український католицький інститут церковного єднання імені митрополита Рутського. Очолив цей навчальний заклад його брат – архімандрит Климентій Шептицький.

Митрополит Андрей протягом усього свого служіння Богові та Церкві не залишав поза увагою питання екуменізму, вбачаючи в цьому ідеологію всхристиянської єдності, спосіб зробити Церкву чутливішою до потреб світу та інших Церков, можливість надання взаємної допомоги й підтримки, а також об'єднання спільних зусиль у захисті інтересів християнства та релігійної свободи.

Не залишалися поза увагою митрополита й питання, що стосувалися життя та діяльності українського єпископату. Цьому сприяли проведені ним конференції, покликані насамперед вирішити питання тісного об'єднання всього слов'янського католицького єпископату східного обряду. Зусиллями й стараннями митрополита в період з 1927-го по 1934 рік було проведено п'ять конференцій-зустрічей, під час яких, окрім єпархіальних питань, особливу увагу приділяли виданню нових літургійних і богословських книг.

Цікавим і повчальним, з погляду сучасного парафіянина, є благодійна діяльність предстоятеля.

Ось, так би мовити, в один рядок основні кроки, рішення та досягнення митрополита на ниві благодійності:

- всебічна підтримка, у тому числі фінансова, українських культурно-просвітницьких товариств «Просвіта», «Рідна школа», «Сільський господар»;
- придбання за власні кошти у 1905 році приміщення та заснування Українського національного музею.

Перлиною музею стала зібрана ним одна з найбільших і найцінніших у Європі колекцій іконопису, що налічувала понад 150 000 експонатів;

- створення та наповнення гуманітарних фондів, таких як: Єпархіальна бібліотека у Станиславові, до фонду якої він особисто передав 4 тисячі книг зі своєї приватної бібліотеки, Академічний дім, Народна лікарня, гімназії, порятунок Господарської академії у Подєбрадах через особисте клопотання, заснування Земського іпотечного банку у Львові;

- придбання будівлі для розміщення художньої школи Олекси Новаківського, а також майстерень Модеста Сосенка та Осипа Куриласа;

- призначення іменних стипендій для молодих художників з метою здобуття ними освіти в найкращих навчальних закладах Європи;

- передача на потреби дитячого будинку 1 млн доларів та надсилання подарунків для єврейських дітей з бідних родин на свято Песах;

- за сприяння Комісії охорони природи ініціював створення перших двох заповідників в Україні: на території Львівської митрополії – заповідника кедрових лісів та заповідника біля Чортової гори;

- сприяв і фінансово підтримував відкриття окремих курортів;
- за його ініціативою вкладалися кошти в прибуткові підприємства та акції, а отриманий прибуток адресно спрямовувався або на благодійність, або на потреби духовенства.

Митрополит передчував гоніння й ліквідацію Церкви радянською владою, у зв'язку з чим наполегливо радив священникам, монахам і монахиням опановувати якісь ремесла.

31 жовтня 1944 року Глава Церкви звернувся з останнім посланням до найближчого оточення: ***«Наша Церква буде знищена більшовиками <...> тримайтеся, не відступайте від віри, Святої Католицької Церкви <...> Я бачу відродження нашої Церкви. Вона буде <...> обіймати весь наш народ».***

1 листопада 1944 року відійшов до Господа Глава Української греко-католицької церкви, митрополит Галицький, архієпископ Львівський, граф Андрей Шептицький...

Похований митрополит у соборі Святого Юра у Львові.

Його похорон в окупованому радянськими військами Львові стихійно перетворився на грандіозну маніфестацію єдності українського народу.

Пам'ять про Главу Церкви увічнено в багатьох містах нашої країни.

м. Стебник Львівської обл.

м. Яворів Львівської обл.

м. Івано-Франківськ

м. Тернопіль

м. Київ

Джерела

URL:

https://24tv.ua/ru/andrej_sheptickij_interesnye_fakty_biografija_mitropolit_kto_takoj_n1271214;

URL:

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B9_\(%D0%A8%D0%B5%D0%BF%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%B9_(%D0%A8%D0%B5%D0%BF%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9));

URL: <https://heroes.profi-forex.org/ru/mitropolit-andrij-sheptickij>.

Володимир Мещеряков

*провідний науковий
співробітник сектору освітньої роботи
Музею історії Десятинної церкви*

Тетяна Мещерякова

*провідний лектор сектору освітньої роботи
Музею історії Десятинної церкви*